

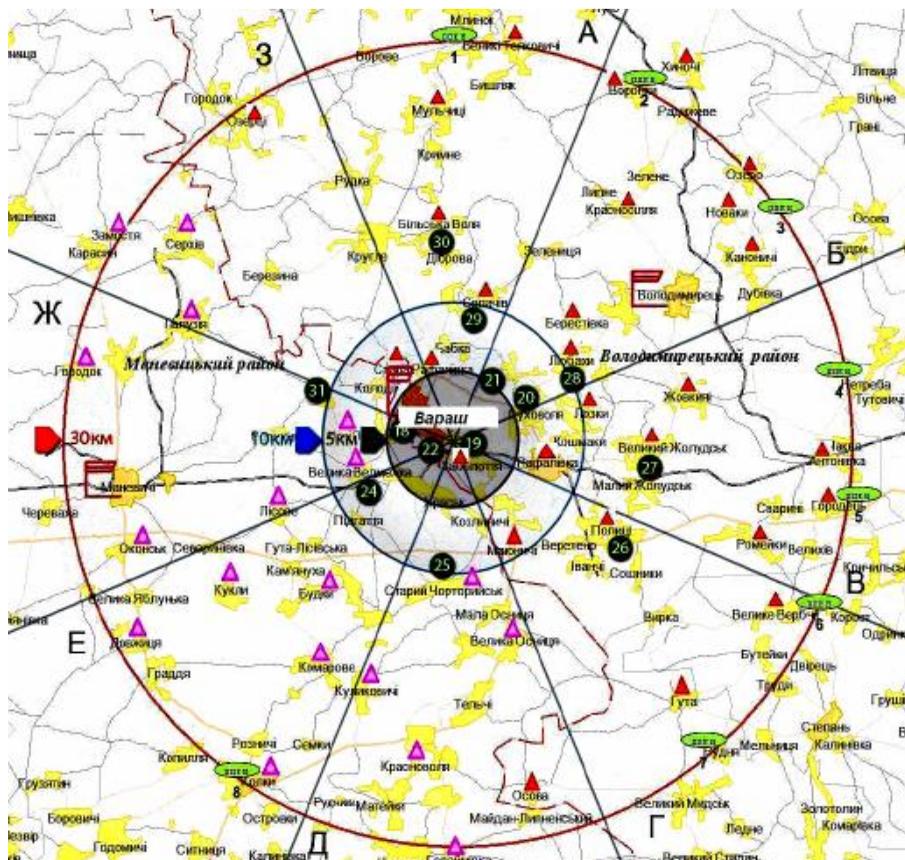
ПАМ'ЯТКА

для населення, що мешкає
у зоні спостереження РАЕС

Вараш - 2021

ЗОНА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ВП "РІВНЕНСЬКА АЕС"

30-км зона спостереження майданчика Рівненської АЕС в адміністративному плані охоплює значну частину Вараського району Рівненської області та частину Камінь-Каширського району Волинської області. Загальна площа зони складає 2826 км². На цій території розміщується 109 населених пунктів і проживає близько 143 тис. людей.

Передмова

Будівництво і експлуатація атомних електростанцій показали можливість ефективного використання атомної енергії в мирних цілях. На території України функціонує 4 атомні електростанції, що забезпечують понад 50 % потреб держави в електроенергії.

Відокремлений підрозділ "Рівненська АЕС" розташована в

північно-західній частині України на кордоні Рівненської та Волинської областей.

Територія промайданчика ВП "РАЕС" і пов'язаних з нею позамайданчикових об'єктів розміщується у Вараському районі Рівненської області.

Відстань від майданчика РАЕС (по прямій) до:

- смт Володимирець в північно-східному напрямку – 18 км;
- обласного центру м. Рівне в південно-східному напрямку – 84 км;
- обласного центру м. Луцьк в південно-західному напрямку – 60 км;
- столиці держави м. Київ в південно-східному напрямку – 265 км.

Місце розміщення РАЕС було зумовлено кількома причинами – низькою родючістю піщаних земель та великою віддаленістю від густозаселених територій.

В експлуатації знаходяться чотири енергоблоки загальною встановленою потужністю 2835 МВт:

- I блок (ВВЕР-440) потужністю 420 тис. кВт з 1980 року;
- II блок (ВВЕР-440) потужністю 415 тис. кВт з 1981 року;
- III блок (ВВЕР-1000) потужністю 1 млн. кВт з 1986 року;
- IV блок (ВВЕР-1000) потужністю 1 млн. кВт з 2004 року.

Енергоблоки РАЕС відповідають сучасним міжнародним вимогам ядерної та радіаційної безпеки, що засвідчують перевірки Міжнародного агентства з атомної енергії МАГАТЕ та Всесвітньої асоціації організацій ВАО, які експлуатують АЕС.

Головне завдання Рівненської атомної електростанції – безпечно і стабільно виробництво електричної та теплової енергії. У процесі своєї діяльності РАЕС понад усе ставить безпеку людини та

збереження довкілля.

Керівництво спільно з персоналом Рівненської атомної електростанції докладають зусиль для створення умов, що запобігають порушенням нормальної експлуатації і виникненню аварійних ситуацій шляхом поліпшення технічних характеристик систем і обладнання, впровадження нової техніки і технологій, проведення модернізації і реконструкції обладнання і систем, підготовки і навчання персоналу.

Незважаючи на досить надійну конструкцію АЕС та існуючі системи захисту на випадок аварії, загроза виникнення радіаційної небезпеки не виключається. На випадок небезпечної ситуації на АЕС створена система

аварійного реагування та розроблені плани аварійного реагування та захисту персоналу і населення, які забезпечують:

- посилений моніторинг радіаційних показників об'єктів зовнішнього середовища і опромінення населення в зоні спостереження (ЗС);
- прогнозування доз радіаційного опромінення населення в ЗС;
- інформування центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування про результати моніторингу та прогнозу доз опромінення;
- надання рекомендацій центральним та місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування щодо контрзаходів з метою захисту населення.

У випадку аварії захисні бар'єри та системи АЕС протягом певного часу не дозволять поширюватись радіації, що надасть можливість, проінформувати людей, які живуть і працюють поблизу АЕС, та подбати про їх безпеку. За розрахунками завчасного прогнозування наслідків аварії, відомо, що при найнесприятливіх погодних умовах (вітер південно-східного напрямку, швидкість до 5 м/сек) прохід хмари радіоактивного викиду над містом Вараш, імовірно, відбудеться через 10-30 хвилин. Під час проходження радіоактивної хмари найбільшого впливу завдається шляхом зовнішнього опромінення, яке зумовлюється наявністю значної

кількості інертних радіоактивних газів. Пізніше радіаційний стан зумовлюється внутрішнім опроміненням за рахунок поглинання радіоактивного йоду через органи дихання.

Радіаційний контроль навколишнього природного середовища проводиться в 42 населених пунктах 30-ти кілометрової зони спостереження, на території площею майже в три тисячі квадратних кілометрів, де проживає 130 тисяч мешканців у 90 населених пунктах.

Для постійного моніторингу радіаційної обстановки на територіях навколо РАЕС створено АСКРО – автоматизовану систему контролю радіаційної обстановки, яка працює безперервно 24 годин на добу.

Спостереження за радіаційною обстановкою ведуться безперервно в автоматичному режимі, що дозволяє оперативно отримувати інформацію з постів контролю, проводити систематичний аналіз даних, виконувати прогноз радіаційної обстановки для всіх населених пунктів 30-ти км зони спостереження.

ОПОВІЩЕННЯ ТА ІНФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ПРО АВАРІЮ

У разі виникнення реальної загрози життю та здоров'ю людей внаслідок надзвичайних ситуацій проводиться оповіщення населення сигналами оповіщення цивільного захисту, із залученням технічних засобів територіальної системи централізованого оповіщення, телерадіомовлення та спеціальної системи оповіщення ВП "Рівненська АЕС".

Для оперативного та ефективного виконання заходів щодо забезпечення захисту кожної окремої особи та членів її сім'ї, їх майна, майна підприємств, установ та організацій, а також захисту населених пунктів в цілому громадяни повинні діяти правильно та чітко, вміти самостійно приймати рішення, бути дисциплінованими та організованими.

Оповіщення населення здійснюється оперативним черговим управлінням з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Рівненської обласної державної адміністрації дистанційно, за допомогою електричних сирен, мережі

радіомовлення всіх діапазонів частот і видів модуляції та телебачення.

Терміновій інформації, що доводиться до населення, передусе уривчасте звучання електричних сирен, наявних на відповідній території, а також звучання електричних сирен у запису, яке транслюється мережею радіомовлення та телебачення.

Звучання електричних сирен означає "**УВАГА ВСІМ!**" – *це головний сигнал цивільного захисту*. Подається включенням сирен, а також інших сигнальних засобів, для привернення уваги населення в екстремальних випадках.

Почувши електричні сирени необхідно негайно увімкнути радіоприймачі, налаштувати на частоту мовлення FM-радіостанції Радіо Трек, УТ-1 та прослухати подальші повідомлення.

Повідомлення передаються протягом 5 хвилин після подачі звукового сигналу “УВАГА ВСІМ!”.

Повідомлення, включає інформацію про:
місце і час виникнення надзвичайної ситуації;
розміри та її масштаби;
час початку та тривалість дії факторів ураження;
територію (райони, масиви, вулиці, будинки і т.д.), яка потрапляє в осередки (зони) ураження;
порядок дій при надзвичайних ситуаціях та ін.

Типовий текст повідомлення

УВАГА! УВАГА! Прослухайте інформацію управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Рівненської обласної державної адміністрації.

ГРОМАДЯНИ! Сталася аварія на Рівненській атомній електростанції. В населених пунктах, які входять в 30-ти кілометрову зону навколо атомної станції передбачається випадання радіоактивних опадів.

У зв'язку з цим населенню, яке проживає у вказаних районах, необхідно знаходитися у приміщеннях. Провести додаткову герметизацію житлових приміщень (вікон, дверей). Прийняти йодистий препарат. Скласти у поліетиленові пакети документи, гроші, коштовності, комплект верхнього одягу до сезону, запас харчових продуктів та води на три доби. В приміщеннях відключити газо-, водо-, електропостачання. Оповістити сусідів про отриману інформацію.

При оголошенні евакуації організовано прибути на збірні пункти евакуації та діяти відповідно до радіоповідомлень управління з

6. У разі відсутності в радіусі 500 м від будинку захисної споруди, необхідно залишатись в будинку. При цьому необхідно якнайшвидше провести роботу з герметизації житлових приміщень (закрити вікна та двері, замазати щілини й отвори та закрити їх щільною тканиною), а при виявленні підвищених рівнів радіації – провести дезактивацію.

7. Ефективність захисту у значній мірі залежить від типу будинку, який використовується як укриття, а саме:

- стіни дерев'яного будинку послаблюють іонізуюче випромінювання в 2 рази;
- цегляного - у 10 разів;
- заглиблені укриття (підвали):

з покриттям із дерева у 7 разів,

з покриттям із цегли або бетону у 40-100 разів.

Перебуваючи на роботі:

виконати заходи, передбачені на цей випадок Планом реагування або Інструкцією, діяти за вказівками керівництва суб'єкта господарювання.

Перебуваючи у громадському місці:

вислухати вказівки адміністрації громадського місця та діяти у відповідності з ними (йти в зазначені сховища або укриття).

ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ ЙОДУ

Йодна профілактика – є одним із ефективних методів щодо захисту щитоподібної залози від внутрішнього опромінення її радіоактивним йодом, який може потрапляти до організму людини шляхом вдихання забрудненого повітря (інгаляційно) та вживання забруднених ним продуктів харчування (головним чином молочних та інших).

Найбільшу радіаційну небезпеку для організму людини становить йод – 131.

Максимальний захисний ефект досягається, якщо препарати стабільного йоду вживати до надходження до організму радіоактивного йоду або одночасно з ним. У разі вживання пізніше ефект йодної профілактики суттєво знижується, або взагалі відсутній.

У випадках радіаційного забруднення вживають препарати, що містять йод – йодистий калій (в таблетках). Його здатність попереджувати накопичення радіоактивного йоду в щитовидній залозі та забезпечувати її захист від дії радіації.

У 30 кілометровій зоні АЕС йодна профілактика проводиться шляхом прийому внутрішньо пігулок йодиду калію при загрозі надходження в організм радіоактивного йоду для захисту від опромінення щитовидної залози.

Йодистий калій призначають дорослим і дітям старше 2 років по 0,125 г один раз на день протягом семи діб. Таблетку слід вживати після їжі разом з чаєм, соком або водою. Препарат приймають щодня, до зникнення загрози надходження радіоактивного йоду в організм.

Новонароджені, що знаходяться на грудному вигодовуванні, отримують необхідну дозу препарату з молоком матері.

ПРОДУКТИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ЙОД

Морепродукти: 100 грам забезпечує 2/3 добової норми йоду

Креветки

Морська капуста

Кальмар

Хек

Минтай

Молочні продукти

Молоко

Сметана

Кефір

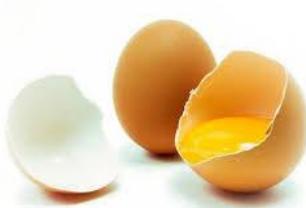

Інші продукти

Вівсяна каша

Яйця

Квасоля

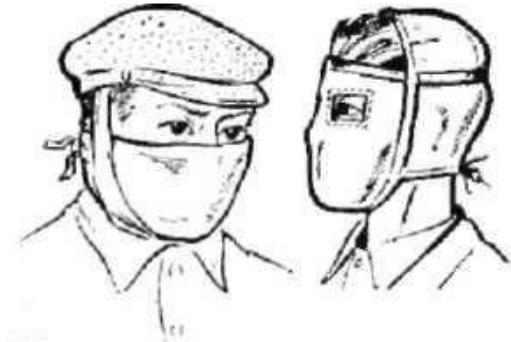

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ Й ЗАХИСТ ОРГАНІВ ДИХАННЯ ПІДРУЧНИМИ ЗАСОБАМИ

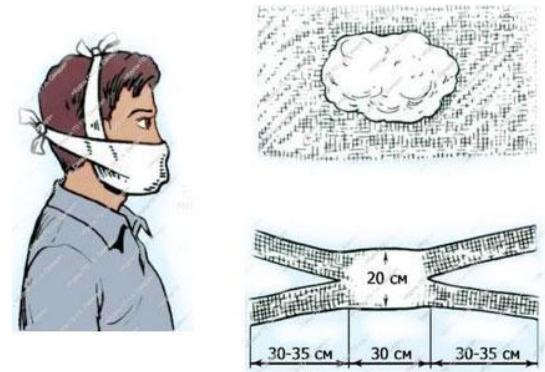
Засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) призначені для захисту від потрапляння всередину організму людини, а також на шкіру та одяг небезпечних хімічних речовин, радіоактивних речовин, бактеріальних (біологічних) засобів ураження.

Найпростіші засоби захисту органів дихання - протипилова тканинна маска і ватно-марлева пов'язка. Вони захищають органи дихання від радіоактивного пилу і деяких видів бактеріологічних засобів, але для захисту від отруйних речовин непридатні.

Протипилова тканинна маска складається з корпусу маски, оглядових отворів, кріплення, гумової тасьми, поперечної гумової смужки та зав'язок. Корпус маски шують з 4-5 шарів тканини. Зовнішні шари роблять з тканини без ворсу, а внутрішні, для кращої фільтрації, з ворсом. Кріпленням служать смужки тканини, пришиті збоку корпусу.

Ватно-марлева пов'язка виготовляється зі шматка марлі розміром 100x50 см (80 x 40 см для дітей). Шматок марлі розстеляють на столі, посередині на площі 30x20 см кладуть шар вати завтовшки 1-2 см (якщо немає вати, то її замінюють марлею в 5-6 шарів). Вільний край марлі по довжині загинають з обох боків на вату, а на кінцях роблять розрізи (30-35 см), формуючи зав'язки.

Пов'язка повинна добре закривати ніс і рот, тому верхній її край має бути на рівні очей, а нижній - заходити за підборіддя. Нижні кінці зав'язують на тім'ї, верхні - на потилиці. Для захисту очей необхідно надіти спеціальні окуляри, які щільно прилягають до обличчя.

У якості найпростіших засобів захисту органів дихання також використовують хустки, шматки тканини, шарфи та інші тканинні вироби, що забезпечують фільтрацію повітря хоча б від радіоактивного пилу.

Респіратори використовуються для захисту органів дихання від радіоактивного, промислового і ґрунтового пилу, туману або диму.

Одноразові респіратори можуть виготовлятися чашоподібної форми або складеними, що мають 2 або 3 смужки. Вони можуть оснащуватись клапанами видиху, які краще виводять з під респіратору гаряче та вологе повітря.

Найпоширеніші респіратори Р-2 і ШБ-1 („Пелюстка”).

Респіратор Р-2 – це фільтрувальна напівмаска, яка має два вдихальних і один видихальний клапан із запобіжним екраном.

Респіратор Р-2Д використовується для дітей віком від 7 років. Зберігаються респіратори у запаяному поліетиленовому пакеті. Респіратор не захищає очі. Для захисту очей потрібно надягати окуляри, конструкція яких унеможливило потрапляння пилу до очей.

Респіратор ШБ-1 „Пелюстка” виготовляється зі спеціального матеріалу, який має високі фільтрувальні властивості.

Респіратор ШБ-1 випускається трьох типів: „Пелюстка-200”, „Пелюстка-40”, „Пелюстка-5” з цифрами, які дають зрозуміти, що респіратори захищають від пилу при концентраціях, що перевищують гранично допустиму концентрацію, відповідно, не більш ніж в 200, 40 і 5 разів.

Маркування респіратора ШБ-1 за кольором зовнішнього кола: „Пелюстка-200” – білий, „Пелюстка-40” – оранжевий, „Пелюстка-5” – блакитний.

Респіратор Рісток-2ПК призначений для захисту від дрібнодисперсних твердих і рідких аерозолів (пил, дим, туман).

ЕВАКУАЦІЯ

Евакуація проводиться відповідно до Плану евакуації населення району (територіальної громади), якщо за умовами радіаційної обстановки подальше перебування людей в зоні радіоактивного забруднення є небезпечним.

У разі загрози виникнення або виникнення радіаційної аварії слідкуйте за повідомленнями комісій з питань евакуації області, району, органів місцевого самоврядування, управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення облдержадміністрації.

Громадянам, що проживають (перебувають) в 30-ти км зоні спостереження необхідно:

- **знати:**

сигнали оповіщення цивільного захисту та як діяти за цими сигналами;

місце посадки перед відправленням на збірні пункти евакуації (ЗПЕ), адресу збірного пункту евакуації;

яким видом транспорту (потягом, автомобілями) або пішим порядком їх евакуюють до нового місця розташування (розселення);

- **перевірити:**

чи включені вони та члени сімей до списків громадян, які підлягають евакуації;

- **при оголошенні евакуації:**

уточнити час та місце посадки перед відправленням на збірні пункти евакуації, адресу ЗПЕ і час відправлення потягу, автомобільної або пішої колони.

перекрити газ і воду, вимкнути електропостачання, вентиляційні отвори, вікна та двері щільно закрити.

мати при собі документи: паспорт, водійські права, свідоцтво про народження, закордонний паспорт, ідентифікаційний код, документи на отримання соціальних виплат.

підготувати валізу (рюкзак) з теплим одягом, особистими речами й предметами гігієни. До валізи (рюкзака) прикріпити бірку з позначенням адреси постійного місця мешкання, прізвища евакуйованого. Загальна вага не повинна перевищувати 30 кг.

взяти: гроші, аптечку з медикаментами, продукти харчування і воду на 2-3 доби.

прикріпити нашивки (бірки) до одягу дітей: з позначенням прізвища, імені та по батькові дитини, року народження, адреси постійного місця проживання.

Якщо Ви хворі і не можете самостійно добратися до пунктів посадки на транспортні засоби, а також в інших випадках, коли необхідна допомога, вивісіть за вікном чи балконом (лоджією) або прив'яжіть до ручки дверей біле полотно, рушник, сорочку (так, щоб було помітно з вулиці). Фахівцями, що входять до груп з виявлення та супроводження осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, буде надана Вам необхідна допомога.

Якщо прийняли рішення використати для евакуації особистий автомобіль, то завчасно подбайте про запас пального, не забудьте взяти з собою аварійний автомобільний комплект, радіоприймач.

Покидайте територію вказаним евакуаційним шляхом і тільки після одержання дозволу на евакуацію на збірному пункті евакуації.

Зачиніть вікна автомобіля та вимкніть зовнішню вентиляцію. Ведіть машину обережно і не швидко, не шукайте скорочених шляхів - вони можуть бути небезпечними. У випадку неполадок з автомобілем, завжди залишайтеся на евакуаційному маршруті, тоді вам допоможуть відповідні служби.

Перед виїздом за межі забрудненої зони на проміжному пункті евакуації Вам необхідно пройти дозиметричний контроль, та у випадку виявлення зараження провести спеціальну обробку одягу, майна і транспорту та санітарну обробку вас та ваших пасажирів. Це вкрай необхідно для забезпечення Вашого здоров'я.

На проміжному пункті евакуації Ви можете уточнити місце розташування спланованого приймального пункту евакуації або район, у яке Ви евакуюєтеся.

Після прибуття в безпечний район тимчасового розселення евакуйованих, зверніться до евакоприймальної комісії, де Вас зареєструють і вкажуть місце тимчасового розселення, а також поінформують про подальшу життєдіяльність.

ДІ НАСЕЛЕННЯ ПРИ ПРОЖИВАННІ НА МІСЦЕВОСТІ З ПІДВИЩЕНИМ РАДІАЦІЙНИМ ФОНОМ

При аваріях (катастрофах) на атомній електричній станції частина території області може опинитися в умовах підвищеного радіаційного зараження. В цій обстановці необхідно дотримуватися заходів радіаційної безпеки і санітарної гігієни.

Головну небезпеку для людей на території, забрудненій радіоактивними речовинами, становить внутрішнє опромінювання внаслідок потрапляння радіоактивних речовин всередину організму з повітрям, що вдихається, та при вживанні харчів і води.

Запам'ятайте! Засоби захисту органів дихання обов'язково необхідно використовувати при випаданні радіоактивних речовин на території, де знаходиться ваше житло, при всіх видах пилоутворення у зонах радіаційного зараження (сильний вітер, проїзд транспорту, особливо по ґрунтовим дорогам, при проведенні робіт на місцевості).

ЗІЗ можна не використовувати при перебуванні в житлових і адміністративних будинках, в тиху безвітряну погоду і після дощу.

Для уникнення ураження шкіряних покривів необхідно використовувати плащі з капюшонами, накидки зі щільної тканини або поліетиленової плівки, комбінезони, гумове взуття, рукавиці, а при наявності і захисний одяг.

Всі вікна в будинку закрийте плівкою, вхідні двері обладнайте м'якими шторами. Закрийте димоходи, вентиляційні віддушини (отвори, люки). Килимові доріжки і килими зверніть. М'які меблі накрийте чохлами, столи накрийте плівкою або клейонкою. Перед вхідними дверима поставте ємність з водою і поруч розстеліть килимок.

Водозбірні колонки обладнайте наметами. Продукти зберігайте в скляній, тарі або поліетиленових пакетах, в холодильниках.

Радіаційні ураження при аваріях на АЕС залежать від характеру катастрофи, виду джерела випромінювання, а також потужності дози і розподілу її по площі тіла уражених.

Основні види ураження при радіаційних аваріях:

- короткочасне рівномірне гамма-опромінювання чи опромінювання нейтронного характеру;
- нерівномірне опромінювання;
- загальне довготривале, або фракційне опромінювання;
- одночасна комбінована, або послідовна, дія радіаційного та інших вражаючих факторів;
- місцеве, або сполучене, радіаційне ураження.

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ТА ОСОБИСТОЇ ГІГІЄНИ

➤ Намагайтеся якомога менше знаходитися на відкритій місцевості. А якщо вже вийшли, то обов'язково надягніть засоби індивідуального захисту (респіратор, плащ, чоботи, рукавички).

➤ Якщо ви опинилися на вулиці, то не сідайте на землю, лавки, не куріть, не роздягайтеся.

➤ Коли вітер підіймає пил біля вашого будинку, то обов'язково полийте (щоб зволожити) територію. Це багато в чому захистить вас.

➤ При поверненні з вулиці додому обмийте або обітріть мокрою ганчіркою взуття. Верхній одяг витрусіть та почистіть вологою щіткою, віником.

➤ Обличчя, руки, шию ретельно обмийте, рот прополощіть 0,5 %-м розчином питної соди.

➤ У всіх приміщеннях, де перебувають люди, щодня проводьте вологе прибирання, бажано із застосуванням миючих засобів.

➤ Їжу вживайте тільки в закритих приміщеннях. Продукти харчування використовуйте лише ті, які зберігалися в холодильниках, закритих ящиках, скринях, в підвалах, погребях або були куплені в торговій мережі. Продукцію з індивідуальних господарств, особливо молоко, зелень, овочі та фрукти, можна споживати тільки з дозволу органів охорони здоров'я.

➤ Воду вживайте та використовуйте лише з перевірених джерел.

➤ Виключіть купання у відкритих водоймах, особливо озерах, ставках до перевірки ступеня їх радіоактивного забруднення.

➤ Не ходіть у ліс та поля, особливо з високою травою. Не збирайте квіти, ягоди, гриби.

ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ НАСЕЛЕННЯ, СТОСОВНО ПОТРЕБИ У МЕДИЧНОМУ ЗАХИСТІ

Перша категорія – населення, яке потребує екстрених контрзаходів для зниження променевих навантажень і попередження радіогенних наслідків. До таких заходів належать:

- профілактика опромінення щитоподібної залози, насамперед серед критичних груп (дітей та вагітних жінок) з вибірконим інструментальним контролем доз опромінення;
- санітарна обробка постраждалих, за потреби зі зміною одягу, що надходять у лікувальні установи, з подальшим радіометричним контролем.

Друга категорія – населення з проявами реактивних психічних розладів, яке потребує психологічної корекції та психотерапевтичної допомоги.

Третя категорія – амбулаторні та стаціонарні хворі, у тому числі нетранспортабельні, серед населення, яке підлягає евакуації й потребує постійного медичного обслуговування як у ході евакуації, так і у місцях розселення.

! При виявленні у потерпілих тяжких і небезпечних для життя пошкоджень необхідно викликати швидку медичну допомогу та повідомити наступну інформацію:

- точно вказати місце і час події;
- описати її зміст;
- назвати кількість потерпілих;
- перерахувати пошкодження, що представляють небезпеку для життя.

МІСЦЕ ДЛЯ ВІДКРИТНОГО БУКЛЕТУ

Інформацію про діяльність ВП "Рівненська АЕС", стан радіаційної обстановки на промисловому майданчику та в зоні спостереження, її вплив на довкілля можете отримати:

- *Інформаційний центр ВП РАЕС "Полісся" +38(03636) 2-14-43*
- *Телефон автоінформатор +38 (03636) 6-48-64.*
- *Офіційний сайт ВП "Рівненська АЕС" www.rnpp.rv.ua*
- *Управління з питань аварійної готовності та реагування ВП "Рівненська АЕС" +38 (03636) 2-30-73*
- *Управління інформації та зв'язку з громадськістю ВП "Рівненська АЕС" тел/факс +38 (03636) 6-46-30*

Поштова адреса:

ВП "Рівненська АЕС", м. Вараш, Рівненська область, 34403